

אלבום הנצחה לזכרו של סמל ראשון נתנאל חבשוש

נערך ע"י התלמידות:
אידה ברמן, דניאל טרוקמן,
אולגה יאז'וק, עדי יושאי

סטודנט מנחה:
שחר כהן

תוכן העניינים

- 1..... נתנאל
- 4..... קורות חייו
- 6..... דברי דני, המדריך ב"אחריי!"
- 7..... צבא
- 11..... מה"שבעה" על נתנאל
- 12..... לזכרו של נתנאל
- 14..... מכתבים שניתנו למשפחה בהלוויה
- 17..... דבר הסטודנט
- 18..... דבר התלמידים
- 19..... תפילת יזכור

נתנאל

נתנאל, אני שואל איך הנסיך הקטן נקטף לו מכאן, ולמה אני שוב לבד.
נתנאל, אני שואל איך הנסיך הקטן נקטף לו מכאן, ולמה אני שוב לבד,
איך הלך לוחם, שומר על ישראל. לא מעכל את העובדה שקטף אותך האל.

ואני שואל למה אתה, לעזאזל, מסתכל עליי מלמעלה. אתה רואה אותי סובל.
אחי, תבין שבשירות קשה לי כאן בלעדיך.
לא מאמין שלא אראה שוב את פניך.
אז איך זה, שדווקא בבית איבדת את חייהך?

הבשורה על מותך הייתה כמו כדור בתוך הלב.
חתכת לי בין רגע והשארתי רק כאב,
וניסיתי להיות חזק, אך לא הצלחתי לעצור דמעות,
כשניסיתי את הקבר הטרי שלך חולות.
הכול חוזר לשגרה. מביט בתמונה והזמן עובר מהר.
רק הפצע לא נרפא, הוא רק נהייה כואב יותר.
וההסבר היחידי שאני יכול לחשוב עליו – אלוהים רוצה אנשים טובים, שיהיו קרובים אליו.
נתנאל, אני שואל איך הנסיך הקטן נקטף לו מכאן, ולמה אני שוב לבד.
נתנאל, אני שואל איך הנסיך הקטן נקטף לו מכאן, ולמה אני שוב לבד.
עולות לי התמונות מאלבום הזיכרון:

חייל קרבי בדרך למסע הראשון, המסע של החיים, המסע אל הכבוד;
רק שהמסע שלך נקטע כי לא נתנו לך לשרוד.
ובתמונה אחרת – חיוך שאהבתי לראות, רק שעכשיו החיוך הזה מוריד לי דמעות.
ושעות על שעות רק יושב בלילות, חושב, כואב, כותב, מדבר אל עצמי מול קירות.
מי ייתן, וחבר לא יקבור חבר, ואתה האחרון. תשכב בשלום, תנוח נא, תלך לישון.
ועכשיו, כשאתה למעלה, אני כבר לא פוחד למות.

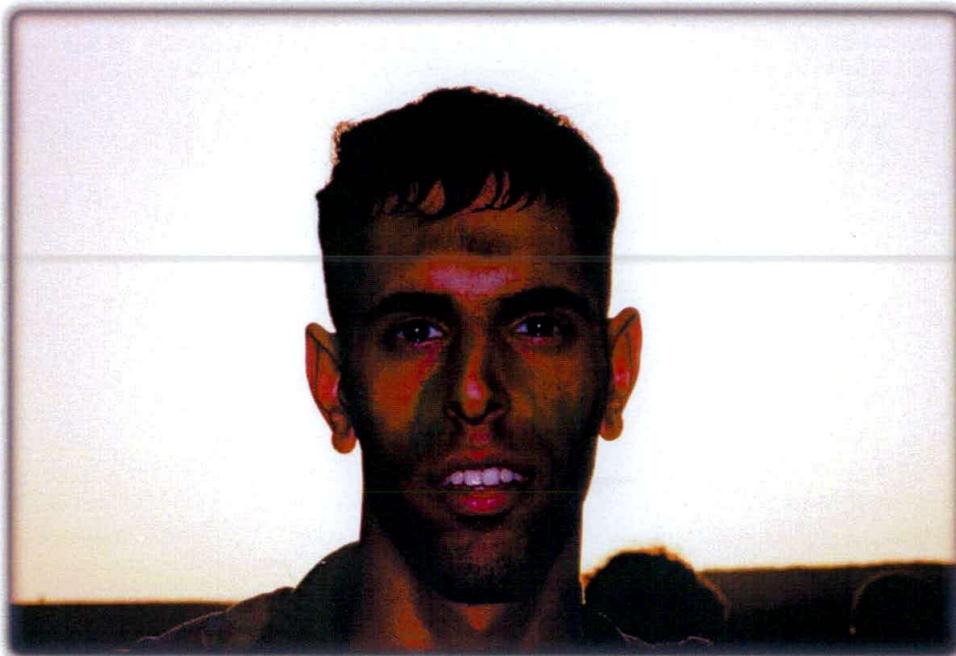
לפעמים עדיף להיות אתך מאשר לחיות לחוד,
כי היינו משפחה, חברים, אחים לנשק.
לא תיארתי לעצמי שיהיה בינינו נתק.
אלוהי, כשקברתי את נתנאל צעקתי "די",
אז למה גם לקחת לי את אלכס ורותם מחיי?
נתנאל, אני שואל איך הנסיך הקטן נקטף לו מכאן, ולמה אני שוב לבד.
נתנאל, אני שואל איך הנסיך הקטן נקטף לו מכאן, ולמה אני שוב לבד.

בטקס יום הזיכרון סיפרו איתי ודודו על חברם האהוב:
"...לא נשכח איך תמיד סחפת אותנו בצחוקך וגרמת לנו לחייך ולשמוח. היית מוקד של צחוק ושל הנאה עם כשרונך המדהים לחיקויים....אלבום תמונות שלא יימלא, ספר זיכרונות שלא ייכתב, הבעת פנים שלא תשתנה... תמיד היית ותמיד תהייה חבשוש שלנו."

**בן הזקונים של ברכה ויאיר. נולד בירושלים, ביום כ"א
בטבת תשמ"ד (27.12.1983). אח לאורית, ארז
ועודד. ילד עדין וטוב לב, נבון וחכם, וכל מהותו
שמחה ועליצות. שמות חיבה רבים היו לו - "תון",
"תני", "תנתול", "תוני" ועוד ועוד.**

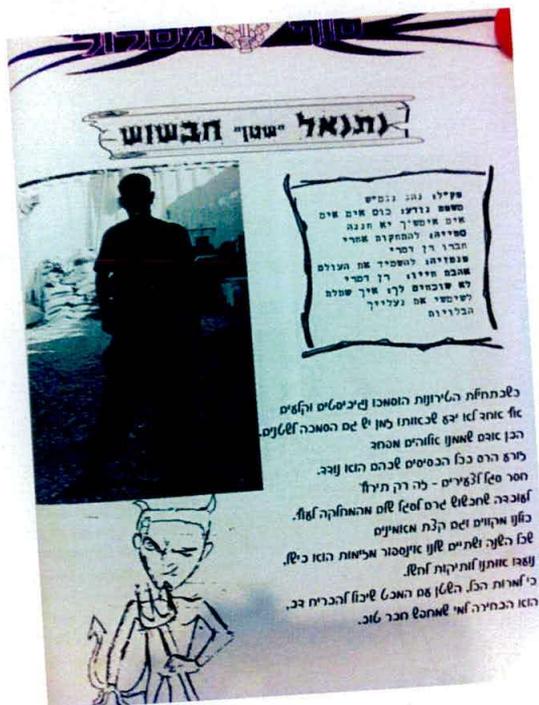
בהיותו בן 4 הגיע נתנאל עם משפחתו לתלפיות, שם העביר את ילדותו. בביתו היה תמיד מתמקם בסלון, משחק בצעצועים. כאשר היה יוצא, היה עוזר לזקנות בשכונה עם הסלים. היה ילד אהוב בשכונה, והיו לו חברים מכל הגילאים. את תקופת היסודי העביר בבית הספר היסודי הממלכתי דתי "יהודה הלוי", ובסיומה עבר למכללת אורט שבגבעת רם, שם למד במגמת מחשבים. הסיבה לכך שנתנאל בחר במגמה זו, הייתה האהבה שלו למקצוע המחשבים. הוא אפילו לימד את אחיו הבוגרים כיצד להשתמש במחשב. כמו כל ילד בגילו, גם נתנאל ניגש ללימודי נהיגה, ועבר את הטסט במינימום השיעורים במכה הראשונה.

יומיים אחרי הוצאת הרישיון נסע לבית הספר וחנה במקום אסור, וכתוצאה מכך, גררו לו את המכונית. נתנאל, בתגובה, אמר שהמכונית נעלמה ורצה להחזיר את הכסף על הקנס לאביו. כזה היה אופיו של נתנאל: מצחיק, עליז ושמח, עם רוח טובה. ילד שהתייחס לחיים בקלילות, ולא נמנע מלבצע מפעם לפעם מעשי קונדס תמימים, חפים מכל כוונת זדון.

עם כל כישרונותיו הרבים, התברך נתנאל ביצירתיות רבה, שהתבטאה בתחום האומנות. נתנאל אהב לצייר ציורים בצבעים סגוניים ויצר רישומים יפהפיים בשחור ולבן.

כידוע לכולם, שאיפתו של נתנאל הייתה לשרת בצבא בתפקיד לוחמה. על מנת להכין את עצמו, נפשית וגופנית, הצטרף בכיתה י"ב ל"אחריי!". "אחריי!" היא עמותת נוער המוביל לשינוי, שבה מושם הדגש לא רק על כושר קרבי, אלא גם על מנהיגות, עשייה חברתית ואכפתיות – ערכים שתאמו את דרכו של נתנאל. שנה שלמה, פעמיים בשבוע, השתתף נתנאל באימונים שכללו מסעות אלונקות, ניווטים ומשימות אתגריות, גם למען הקהילה. במסגרת זו ניהל פרויקט התנדבותי של איסוף משלוחי מנות לחיילי צה"ל, עבודה עם בני נוער במתנ"ס ושיפוץ מועדונית לילדי רווחה בקריית מנחם. כל מעשיו בתנועה זו היו על מנת לשפר ולהגדיל את סיכוייו להתקבל לאחת מיחידות העילית שרצה. לאחר "אחריי!" המשיך נתנאל באימונים בצורה עצמאית וערך צעדות ממושכות.

סיפר מאמנו:

"הכרתי את נתנאל היטב, בהתמודדות עם קשים ומשברים, באינטראקציה עם חבר'ה אחרים, ביכולת פתרון בעיות, בהתמדה ורצינות ... לא רבים יכלו בדרך ארוכה וקשה כזו, איך נתנאל הצליח, בעיקר כי ידע מה הן שאיפותיו ומטרותיו"

דברי דני, המדריך ב"אחריי!"

"אתכם זכיתי לפגוש בשני ציוני דרך בחייו של נתנאל : ביום גיוסו ובמותו. לצערי הרב, זה מה שהפגיש בינינו, אך את נתנאל הכרתי, והכרתי היטב. ברגעים קשים, בהתמודדות עם קשיים ומשברים, באינטראקציה עם חבר'ה אחרים וביכולת פתרון הבעיות שלו, בהתמדה וברצינות.

נתנאל התאמן אצלי כשנה בקורס הכנה לצה"ל של "אחריי!". הקורס מיועד לבני נוער מכל סוג, נקודה. פתוח לכולם, ונועד לענות על הצורך של בני הנוער בכתובת, שתנתב עבורם את רצונם העז לעשות עשייה משמעותית ולתרום. חבר'ה בתחילת י"ב הם הרבה "פקה פקה" – יותר דיבורים ממעשים, ולכן, באימונים הראשונים יש המוני חניכים גדושים במוטיבציה.

הבעיה ב"אחריי!" כפולה: קודם כל, הצלחה דורשת התמדה, ואין אבקת קסם, שזורים על החניכים והם נהיים טובים בכל דבר שהם עושים. דבר שני, "אחריי!" רואה עצמה כתנועת נוער ולא כקורס כושר קרבי, ולכן יש דגש רב על מנהיגות, התנדבות קהילתית, עשייה חברתית ואכפתיות. זו גם הסיבה שקבוצות "אחריי!" ממוקמות באזורי פריפריה ובשכונות שנחשבות כ"פחות טובות". סיבות אלו גורמות לחניכים רבים לנשור במהלך שנת האימונים ב"אחריי!", אך אצל נתנאל ראיתי בגרות ורצינות שמלמדות שדווקא הוא יהיה מפקד טוב...

(הדברים הבאים של דני מתייחסים, כנראה, להתייעצות שקיים אתו נתנאל לפני שהכשיל את עצמו בקורס מ"כים. ש.כ.)

עם זאת, הזהרתי אותו שיכעסו עליו מאוד בגדוד כי הוא מבזבז הקצאה. הוא אמר לי שאת מה שצריך לחטוף, הוא יחטוף כמו גבר, העיקר שיחזור אל החבר'ה שלו לעשות פעילות מבצעית, ובעתיד יצא לקורס מ"כים.

כמובן, שהכעס עליו בגדוד לא מנע ממנו לצאת שוב, בהמשך, לקורס מ"כים ולסיים אותו כמו שצריך. האירוניה שבחיים שלנו בארץ ישראל היא, שנער חדור אמונה בתחילת דרכו, שמבצע שירות קרבי ומסכן את עצמו יום יום עבור אזרחי ישראל בעזה, נהרג כאן, כל-כך קרוב לבית.

יש עוד כל כך לספר על נתנאל, אך קצר הדף.

תהיו חזקים בעבורו, ואחד עבור השני. אסור לתת לטרור את התחושה שישבור את רוחנו.

דני, המדריך ב"אחריי!"

צבא

נתנאל התגייס לצה"ל ביום 30.7.2002, הוצב בגדוד "צבר" והחל במסלול הכשרת הלוחם של חטיבת "גבעתי". את הטירונות עבר בבסיס "קציעות", ומילא בנאמנות את תפקידו המסורתי כמרים המורל האולטימטיבי. בטקס סיום הטירונות, שנערך במצודת יואב (אתר ההנצחה של חטיבת "גבעתי"), זכה נתנאל לקבל את הכומתה הסגולה והמשופשפת של אחיו עודד, שאליה נכסף כל כך. "לא רציתי לתת לו אותה סתם", אמר עודד "אלא רק בהזדמנות מיוחדת, והוא כל כך שמח!"

עם סיום הטירונות, הוצבה פלוגתו של נתנאל ברצועת עזה, שם החזיקה "גבעתי" בקו המוצבים. לאחר כמה חודשים יצאו הלוחמים לסדרת אימונים. טקס סיום המסלול נערך בהר קרן שבנגב, בעריכת תרגיל כיבוש יעד תוך שימוש באש חיה מכלי נשק שונים. תרגיל האש היה מרהיב ביופיו, וביצועיהן המתואמים של שלוש היחידות שנטלו בו חלק היו מושלמים. עודד, שצילם את התרגיל, הופתע לפגוש בסיומו את מי שהיה מפקד הפלוגה שלו בעת שירותו בלבנון, וכעת שימש מפקד הגדוד של נתנאל. בעבור נתנאל היה זה יום של אושר וגאווה. הוא חש כחייל בוגר, נכון לכל משימה, ולא ניכרו בו עייפות או תשישות כלל.

בתום המסלול, תכננו מפקדיו של נתנאל לשולחו לקורס מ"כים (מפקדי כיתות), אולם נתנאל טען כי בטרם יפקד על אחרים עליו להתנסות בפעילות הגדודית בשטח, במוצב ובקו. מפקדיו לא השתכנעו, והוא נאלץ לצאת לקורס למורת רוחו. מאחר שלא השלים עם כך, הכשיל עצמו, עד שהודח מהקורס. את העונש שנגזר עליו – עבודות רס"ר במשך שלושה שבועות – ריצה עם חיוך וחזר שמח וטוב לב לפעילות המבצעית עם חבריו. בפעם הבאה שיצא לקורס מ"כים, כעבור ארבעה חודשים, כבר היה בשל ומוכן להכשיר עצמו כמפקד.

בעת ששהה בקורס ניחתה מכה קשה על הפלוגה – בתאריך 22.12.2003 נהרגו מפקד הפלוגה, רב-סרן חגי ביבי, וסגנו, סרן לאונרדו וייסמן, במארב מחבלים סמוך לכפר דרום. נתנאל חש צורך עז לצאת ללוויה או לניחום אבלים, אך הדבר לא התאפשר לו, וברגע שיצא לחופשה נסע למעלה אדומים לבקר את משפחתו של מפקדו האהוב. על ביקור זה נודע להוריו של נתנאל רק לאחר נפילתו, מבני משפחת ביבי.

ביום שישי, 16.1.2004, נערך טקס סיום קורס מ"כים ב"יד לשריון" שבלטרון. הייתה זו אבן דרך נוספת בשירותו רצוף האתגרים של נתנאל, וכעת שב לפלוגת החוד של גדודו, שהייתה מוצבת בכפר דרום, סמוך לנצרים ברצועת עזה. למרות הפעילות האינטנסיבית במוצב והסכנות הרבות, הרגיש נתנאל כי הוא נמצא במקום בטוח, ואף הביע התפעלות מאומץ ליבם של המתיישבים. בביקור שערכו הוריו של נתנאל במוצב בתאריך 12.2.2004, מצאו אותו במצב רוח מרומם. נתנאל הראה להורים את המוצב מבחוץ ואת נקודות השמירה, הסביר על הגזרה שבתחום אחריות הפלוגה ותיאר את היחסים עם

התושבים הפלסטינים. אחת האנקדוטות מתקופת שירותו שם התרחשה באחת הפעולות המבצעיות, כאשר חברו של נתנאל חשד כי באחד הלולים מסתתר מחבל וכל הגזרה הוקפצה. בדיעבד, התברר כי לא היו דברים מעולם, אך בקשר נשאר מילת הקוד והצחוקים של "קוקוריקו" שהטביע נתנאל.

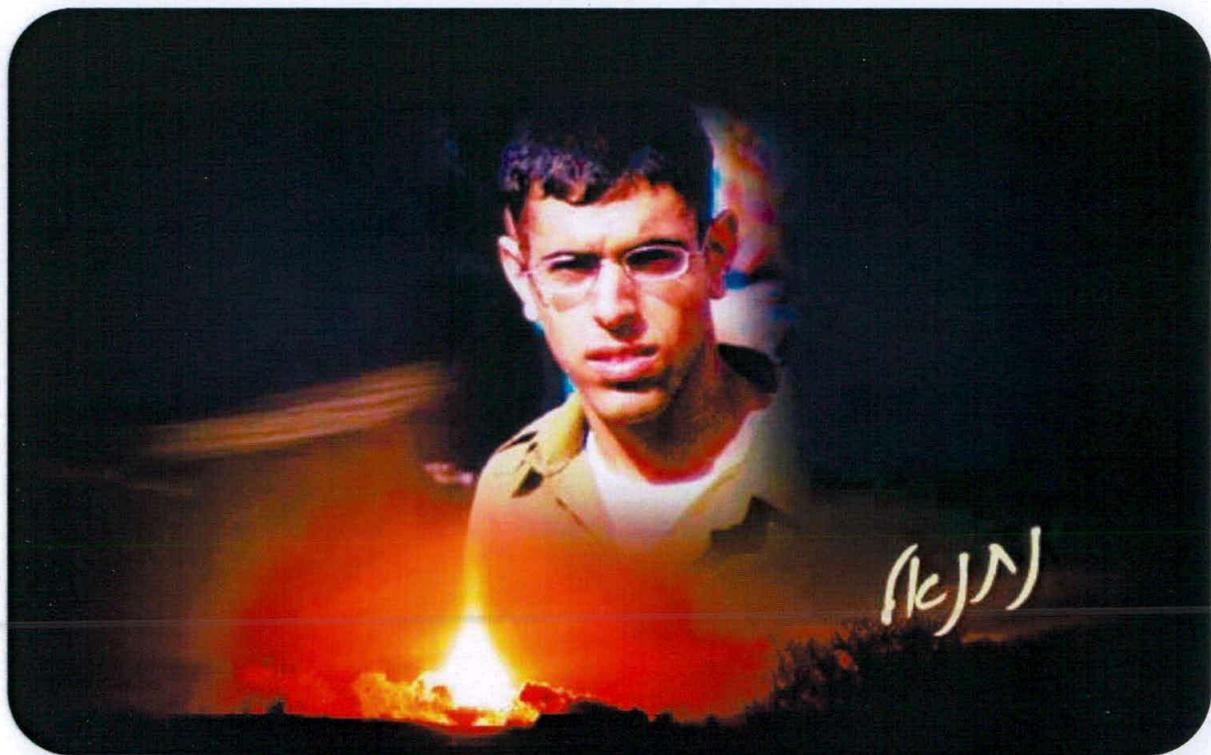
נתנאל היה חייל רציני ומקצועי, "מורעל" על הצבא, על החטיבה ועל הפלוגה וגאה ביכולתו לתרום לביטחון התושבים והמדינה. בחופשותיו הקצרות בבית נהנה נתנאל מכל רגע, ועם זאת שמח לחזור לפלוגה אל חבריו – שהיו לו כאחים. הם, מצדם, ראו בו חבר של אמת ובטחו בו, וידעו כי יעמוד לצדם בכל עת. רבות סיפרו החברים על העידוד והתמיכה שהעניק להם נתנאל, ועל האוזן הקשבת שידע להטות.

נתנאל ציפה בכיליון עיניים לכך שיוטל עליו תפקיד פיקודי. ואכן, בימי ה"שבעה", סיפר מפקד המחלקה כי נתנאל יועד לשמש כמחליף לסמל המחלקה שעמד להשתחרר, אך את הבשורה לא הספיקו להביא לידיעתו של נתנאל. "אין ספק שנתנאל היה מקבל את המינוי בשמחה", אמר עודד "והיה מבצע את התפקיד במסירות ובדרך הראויה ביותר." אלא, שנתנאל נקטף בנסיבות טרגיות, ואת השמחה התמידית שהשרה סביבו, החליפו יגון עמוק ואבל כבד.

נתנאל נפל בפיגוע חבלני בירושלים ביום ל' בשבט תשס"ד (22.2.2004), בעת שעשה את דרכו בחזרה ליחידתו. כרבע שעה לאחר שעזב את ביתו ועלה על אוטובוס בקו 14 לכיוון התחנה המרכזית, פוצץ עצמו מחבל מתאבד בתוך האוטובוס, בסמוך לתחנת הדלק "סונול" שברחוב עמק רפאים, ליד גן הפעמון. על הרגע הנורא מכול סיפר עודד: "התארגנתי לצאת לאוניברסיטה, ואז שמעתי את הפיצוץ. אימא אמרה לי: "בוא נרוץ לאוטובוס. יש לי תחושה לא טובה." צלצלנו אליו לטלפון, אבל הוא לא ענה. בדקנו בבתי החולים, ושמו לא הופיע ברשימות. בסוף, נסענו לקצינת הנפגעים."

חברו של נתנאל, ניר כהן, שישב מולו באוטובוס, נפצע קל ופונה לבית החולים "הדסה עין כרם". בפיגוע נרצחו שמונה בני אדם ועשרות נפצעו. עם נתנאל נהרגו האזרחים ליאור אזולאי, בניה צוקרמן, יובל אוזנה, יהודה חיים, יפה בן-שימול, אילן אביסידריס ורמי (רחמים) דוגה.

נתנאל היה בן עשרים בנופלו. הוא הובא למנוחות בבית העלמין הצבאי בהר הרצל בירושלים. הותיר הורים, אחות ושני אחים. לאחר נפילתו הועלה לדרגת סמל-ראשון. על מצבתו נחקקו המילים: "נפל בפיגוע חבלני בירושלים".

מה"שבעה" על נתנאל

רבים פקדו את בית משפחתו של נתנאל בימי ה"שבעה", ובספר האורחים נכתבו דברים חמים לזכרו.

כתב דניאל שימשי: "אפשר לכתוב ולדבר על נתנאל שעות על גבי שעות: כמה שהבחור היה חבר מדהים, ובעיקר אח ולוחם מצוין. הוא סיפק לנו את הרגעים המצחיקים והחוויות הגדולות ביותר שאפשר לזכור ולחוות."

כתב אופיר מרציאנו, מפקדו של נתנאל בפלחו"ד:

"נתנאל, הילד החייכן שלא הפסיק לתת... נתנאל היה לוחם, חייל בנשמה, שהיה צועד ראשון בכל מאבק ומשימה. הנער שלא יזכה לראות עוד אור, גרם לאחרים לחייך אפילו בשחור."

כתבה אלה:

"Tan-Tan", היית מסוג האנשים שבאמת היה כיף להיפגש איתם ברחוב. תמיד היה לך את החיוך הזה, שזומם משהו... השמחה שלך גרמה לי לעבור תקופות קשות וימים פחות טובים, וזה תמיד יישאר..."

לזכרו של נתנאל

לזכרו של נתנאל נטאה עמותת "אחרי!" עצים ביער ירושלים. בטקס הנטיעות שנערך בפברואר 2006, ספדה אורית לאחיה: "געגועים – געגועים מתחילים מהבטן למטה, ואז הם עולים, ובסוף מתפרצים כמו רוח סערה. נתנאל אחי נשאר בן עשרים... הוא היה ילד מלא חיים. הרגישו אותו בכל מקום... החוסר שלו מורגש אצלנו בכל יום, בכל שעה, בכל דבר שאנו עושים."

באתר האינטרנט "במה חדשה" פרסמה זיוי ניסים שיר לזכרו של נתנאל.

לצפיה בשיר שכתבה זיוי ניסים

הוריו של נתנאל הקדישו לו את שירם של אורנה ומשה דץ
(מילים ולחן: עומר דיאב; תרגום: סמדר שיר):

"אתה בליבי

**אתה הילד שילדתי מאהבה, באהבה
חלמתי לגדל אותך בעולם של שלוה
קיוויתי שתמיד אחסוך ממך דמעה**

אתה בליבי

**אתה הפרח שמחייך לי בנשמה, בנשמה
אתה זורם בתוך דמי ובכל נשימה
ובשבילי תהיה גוזל גם כשתגדל..."**

**והוסיפו מילות סיום חמות: "נתנאל, אוהבים ומתגעגעים, כואבים
את חסרונו. נזכור אותך לנצח, אבא, אימא, אורית, ארז ועודד.**

כתבו בני המשפחה:

*"עם לכתו של נתנאל הפסדנו את המשך החוויות אתו, את המשך התפתחותו.
הפסדנו את השמחה. תכניות העתיד נגדעו באחת. הפסדנו את ההנאה מנוכחותו
בבית, את חוש ההומור המפותח שהיה לו, את העזרה שהיה מושיט בכל עת ובכל
דבר אשר עשה. תמיד בשמחה, בזריזות ובהחלטיות, גם כאשר היה דחוק בזמן.
הפסדנו את חוש היצירה שהיה נטוע בו... כל יום וכל שעה אנחנו מרגישים בחסרונו
של נתנאל."*

מכתבים שניתנו למשפחה בהלוויה

למשפחת חבשוש,

אני משתתפת בצערכם על אובדנו של נתנאל. אני רוצה לשתף אתכם בכמה דברים. יש דברים שאומרים כדי לפאר בן אדם. אני, עכשיו, אספר רק דברים שבאמת על הלב שלי. אחרי סוף המסלול הגעתי לפלוגה חדשה, "הרובאית". אני טיפוס חברותי, אבל בפלוגה לא היה את הבן אדם שישמש לי כחבר טוב, אחד שאני יכול לשפוך בפניו את הלב ולשתף אותו בכול, עד שנתנאל סיים את קורס המ"כים והצטרף לפלוגה. הבן אדם היה מסוגל לעודד ולשפר את מצב הרוח לכל בן אדם. באותו רגע הרגשתי שזהו, הכול יסתדר כמו שאני רוצה, ואני שמח שהספקתי להגיד לו את זה.

היום האחרון שהייתי עם נתנאל היה ביום רביעי. שמרנו באותה עמדה שש שעות, וזה לא היה במקרה. ביקשתי לשמור אתו, כי ידעתי שאתו השמירה תעבור במהירות ואני אפילו אהנה ממנה, אם זה בזה שיש לי דמעות בעיניים מרוב צחוק, או בזה שהוא מדבר אתי על הדברים הכי מעניינים שיש; אם זה בכמה שהוא מעריץ אותך, עודד, וכמה הוא מחכה ליציאות הביתה כדי לשבת עם כל המשפחה.

הייתם כל כך חשובים לו, והוא רחש לכם כבוד עצום. תמיד כשהוא היה מצויד בעוגיות שהביא מהבית, הוא היה מחלק לחברה, ושיבח את אמו. אני רוצה להנציח את נתנאל בדרך מיוחדת ומקורית, בדיוק כמו שנתנאל היה. אני חושב כרגע עם החברים הקרובים, ואני אשמח לעזרה מכם. חשוב לי שתדעו שתמיד כשאתם רוצים מישוה לשתף אותו בכל דבר אחר, אני פה בשבילכם, ולא רק בתקופה הקרובה, אלא תמיד.

החבר מהמחלקה שמתגעגע מאוד,

אלין גרבר

לכבוד משפחת חבשוש היקרה

אני משתתף בצערכם מעומק ליבי ונשמתי. נתנאל היה חבר טוב, חבר אמת, שתמיד אזכור עם חיוך והומור מיוחד, חיקויים מצחיקים והרבה דברים נוספים.

אתם לא מכירים אותי, אך אני זכיתי לארח את נתנאל בביתי. הוא היה בן אדם שלמדתי ממנו לא להתבייש. ישר, איך שנכנס, הרגיש כמו בבית, חבר עם כל המשפחה. נתנאל היה ילד זהב, שתמיד אהב לעשות קונדסים. בקיצור – הוא, כל חייו, חי את החיוך.

אני כואב בצערכם ומאחל לכם רק ימים טובים יותר, עם אושר וחיוכים כל החיים.

שלכם,

אודי זיונה

חבר של נתנאל

י"ב 8

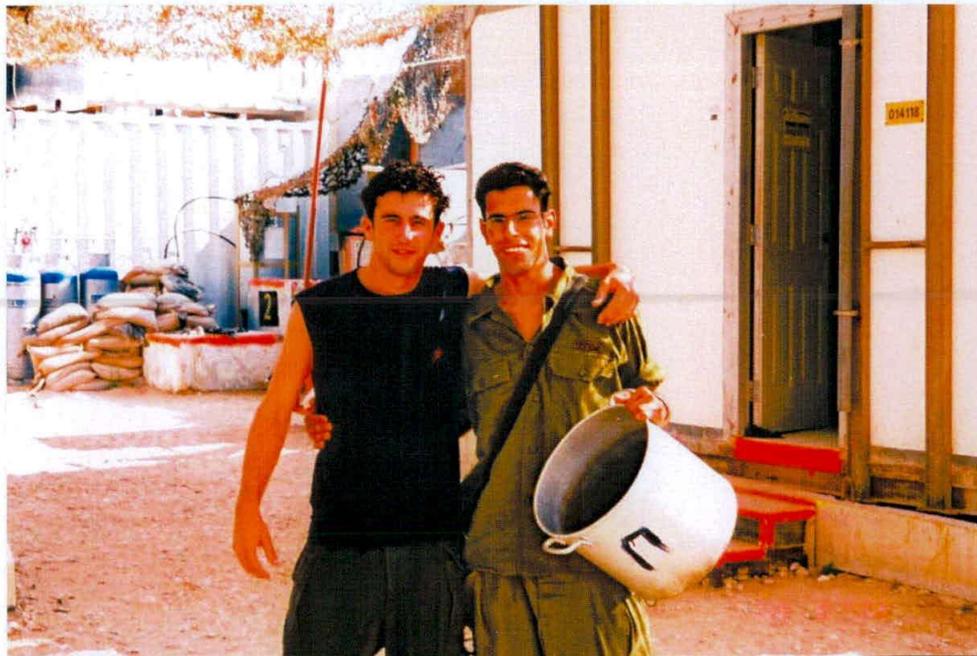
למשפחת חבשוש,

קודם כול, אני משתתף בצערכם על אובדן היקר לכם מכל, נתנאל. גם אם היו לי כל הדפים בעולם, לא היה לי מספיק מקום לרשום על נתנאל, או על "נימי", כמו שהייתי קורא לו. נתנאל היה לי קרוב כמו אח, ולא משנה מתי או איפה הייתי צריך אותו, הוא תמיד היה בא לעזרתי, אם זה בשיפצור, או בשיחת נפש, או סתם כדי להצחיק אותי, כמו שרק הוא יודע.

אני יודע שמצד אחד שנה ושבעה חודשים זה לא הרבה זמן, אבל בזמן הזה נקשרתי לנתנאל והוא אלי, כמו שלא נקשרתי לבן אדם בחיים. ידעתי כל פרט עליו, והוא - כל פרט עלי. אין לכם מושג כמה סמכתי עליו, גם בפעילויות המבצעיות וגם בעזרה שתמיד היה מעניק לי.

אני יודע שאין באפשרותי להקל על כאבכם, אבל אני מבקש מכם בכל לשון של בקשה שתשמרו איתי על קשר.

מרדכי

דבר הסטודנט

כישראלי, גדלתי וחונכתי על אהבת העם והארץ. בחרתי בפרויקט הזה כי אני רואה חשיבות עליונה בהנצחת אלו שנפלו במילוי תפקידם בהגנה על המדינה. למדתי להכיר את המשפחה באופן אישי, ללמוד אודות הבן הנופל ולנסות להנציח את שמו בכבוד שמגיע לו ובאופן הכי טוב. לצערנו, אנחנו כולנו מכירים מישהו שנהרג בצבא ולא בפעולות איבה. הפרויקט נתן לי אפשרות לתרום מעצמי בליווי, המשפחה וכמו כן להכיר את החייל המונצח מגיל הלידה ועד נופלו. היה מרגש מאוד לשוחח איתם, לראות תמונות ואלבומים, לשמוע סיפורים ולחוות יחד אתם מעט מההווי המשפחתי שהיה טרם המקרה. לא היה פשוט לשמוע על אדם מיוחד כזה שלצערנו לא זכינו להכיר... ומצאתי את עצמי לעיתים אף מזיל דמעה עם ההורים, שאיבדו את יקירם ומספרים עליו בדמעות וכאב. נותר לי רק לאחל ולייחל עבור כולנו, שאלו יהיו נופלינו האחרונים. שמשפחתו לא תדע עוד צער. אני מודה למשפחה שנתנו לי להיות חלק ממפעל ההנצחה הזה ולפרויקט המבורך הזה.

שחר כהן,

סטודנט לתואר ראשון בחינוך,
משתתף בתוכנית להנצחת חיילים

דבר התלמידים

בתור נערות צעירות בכיתה י"א, עבודה כזו משנה את תפיסת העולם שלנו. עבודה זו הייתה השנייה שהכנו מטעם פרויקט ההנצחה של "יד לבנים". תחילה חשבנו כי בגלל עצם העובדה שזוהי לא הפעם הראשונה שבה אנו מתמודדות עם עבודה כזו, השפעת העבודה תפחת. אך לא היה זה כך – הפגישות עם המשפחה השכולה היו מרגשות ומפעימות לא פחות. החמימות של ברכה יחד עם צחוקו של יאיר (הוריו של נתנאל) עזרו לנו להתגבר על הקשיים הרגשיים הכרוכים בהכנת עבודה זו.

מאופיו של נתנאל למדנו, אולי, את המסר החשוב ביותר. תמיד לחייך, לשמוח בחלקך, ולא לתת לאף דבר לדכא אותך ולהפחית משמחת החיים הבסיסית בה ניחנת. נתנאל השתמש בכישרונו לחקות אנשים כדי להצחיק את חבריו ולהפיץ את שמחת החיים שלו. את התכונה הזו אנו מעריצות, וניתן רק להתפלל ולקוות שיהיה בנו מספיק כוח רצון, כמו שהיה לנתנאל, על מנת להבין שאין דבר חשוב יותר משמחה, חברים ומשפחה.

מעבודה זו למדנו לקח חשוב לחיים, והוא – שזה בסדר להשתטות מדי פעם ולבצע מעשי קונדס עם החברים, כיוון שאנחנו רק ילדים.

מותו של נתנאל גרם לנו להבין כי החיים קצרים מכדי לבזבז אותם על דברים סתמיים, כמו מריבות ותככים, וצריך לנצל ולייעל כל רגע.

לאחר שהעבודה מאחורינו ניתן לומר, כי זוהי חוויה חד פעמית, מלמדת ומעשירה, ועם כל הצער הכרוך בה, אין אנו מתחרטות שעברנו מסע מבגר זה שנית.

מוקירות תודה,

אידיה ברמן, דניאל טרוקמן, אולגה יאז'וק, עדי יושאי

תפילת יזכור

יִזְכֹּר עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בְּנָיו וּבְנוֹתָיו,
הַנְּאֻמָּנִים וְהַאֲמִיצִים, חֵילֵי צָבָא-הַגָּנָה לְיִשְׂרָאֵל,
וְכָל לוחָמֵי הַמַּחְתָּרוֹת וְחֻטִּיבוֹת הַלּוֹחָמִים
בְּמַעֲרָכוֹת הָעָם, וְכָל אֲנָשֵׁי קְהִילַת הַמוֹדִיעִין
וְהַבְּטָחוֹן וְאֲנָשֵׁי הַמְּשֻׁטָּרָה אֲשֶׁר חָרְפוּ נַפְשָׁם
בְּמַלְחָמָה עַל תְּקוּמַת יִשְׂרָאֵל,
וְכָל אֵלֶּה שֶׁנִּרְצָחוּ בְּאַרְץ וּמְחוּצָה לָּהּ
בְּיַדֵּי מְרַצְחִים מְאָרְגוּנֵי הַטָּרוֹר.
יִזְכֹּר יִשְׂרָאֵל וַיִּתְבָּרַךְ בְּזַרְעוֹ וַיֵּאבֵּל עַל זֵיו הָעֲלוּמִים
וְחֻמַּדַּת הַגְּבוּרָה וְקִדְשַׁת הַרְצוֹן וּמְסִירוֹת הַנְּפֹשׁ
אֲשֶׁר נִסְפוּ בְּמַעֲרָכֵי הַכְּבֵדָה.
יְהִי חֵלְלֵי מַעֲרָכוֹת יִשְׂרָאֵל עֲטוּרֵי הַנְּצָחוֹן
חַתוּמִּים בְּלֵב יִשְׂרָאֵל לְדוֹר דוֹר.

תהא נשמתו צרורה בצרור החיים.